

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO KELMĖS „AUKURO“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos (toliau – mokyklos) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo smurtaujančių ar besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota apraše, turi būti supažindinti tėvų susirinkimo metu ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

5.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

5.3.1. artima aplinka: aplinka, kurią sudaro asmenys, siejami arba praeityje sieti santuokiniais, partnerystės, svainystės ar kitais artimais ryšiais, taip pat asmenys, kartu gyvenantys ir tvarkantys bendrą ūkį.

5.3.2. specializuotos pagalbos centras: viešąsias funkcijas atliekanti institucija, teikianti specializuotą kompleksinę pagalbą smurtą patyrusiems asmenims.

5.4. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.

5.5. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.6 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

5.7. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.8. smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta.

5.9. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.10. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

5.11. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyje dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo (toliau – koordinatorius). Koordinatorius kasmet:

9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar direktoriaus pavaduotojų ugdymui dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. atlieka kitus mokykloje Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai, koordinatorius ar direktoriaus pavaduotojai ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis:

10.1. 5-10 klasių vadovai du kartus per mokslo metus pateikiant mokinių tarpinius pažangumo rezultatus užpildo „Klasės vadovo prevencinės veiklos ataskaitos“ formą (Priedas Nr. 2)

11. Vaiko gerovės komisija:

11.1. teikia siūlymus dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11.2. teikia siūlymus dėl mokyklos Tvarkos aprašo tobulinimo.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Mokyklos pedagogas, švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas atpažinęs mokinį, kuris galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją:

12.1. mokyklos vadovas nedelsiant apie atvejį informuoja policiją ir specializuotos kompleksinės pagalbos centrą.

13. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

13.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

13.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.4. informuoja klasės vadovą (direktoriaus pavaduotoją ugdymui) apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

13.5. tiesiogiai informuojant koordinatorių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 3).

14. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

14.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

14.4. pasikartojus patyčioms, klasės auklėtojas užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 3), ją perduoda koordinatoriui.

15. Užpildytą formą priėmęs koordinatorius formą registruoja Patyčių registracijos žurnale:

15.1. imasi spręsti patyčių atvejį;

15.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

16. Koordinatorius ar Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

16.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

16.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

16.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

17. Mokyklos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

17.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

18. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

20. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

21. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

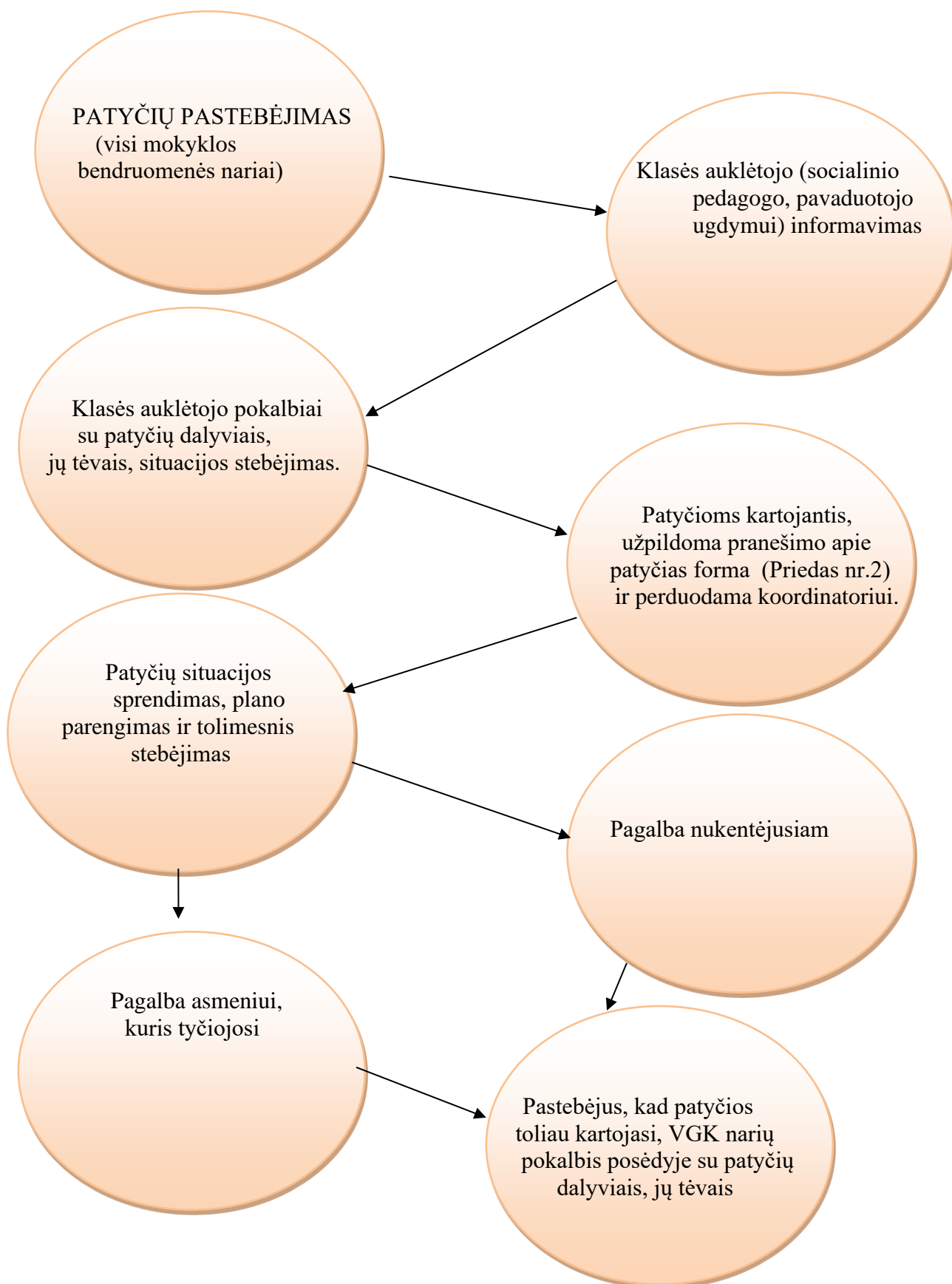
IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos

REAGAVIMO Į PATYČIAS PLANAS

Klasės vadovo prevencinės veiklos ataskaita

..... mokslo metai ..... pusmetis

.... klasė

..... bendras mokinių skaičius

	Skaičius	Vidurkis	Pastabos
Klasių valandėlės prevencijos tema			
Klasės „TERMOMETRAS“ tyrimas			
Individualūs pokalbiai su mokiniu prevencijos tema (duomenys iš e-dienyno)			
Individualūs pokalbiai su tėvais dėl mokinio elgesio (duomenys iš e-dienyno)			
Pokalbiai su socialiniu pedagogu dėl mokinio elgesio (duomenys iš e-dienyno)			
Mokinio elgesys svarstytas VGK posėdyje			
Dalyvavimas socialinėje – pilietinėje veikloje (veiklose dalyvavusių mokinių skaičius)			

Paiškinimai:

Stulpelyje „Skaičius“ įrašoma kiek kartų per nurodytą laikotarpį;

Stulpelyje „Vidurkis“ įrašomas klasės TERMOMETRO bendras tyrimo vidurkis.

Stulpelyje „Pastabos“ nurodomas problemos, neaiškumai ir kita.

**KELMĖS „AUKURO“ PAGRINDINĖ MOKYKLA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kam pranešė apie patyčias:	
Kur įvyko patyčios:	
Kada įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Žodinės patyčios</i> ☐ <i>Fizinės patyčios</i> ☐ <i>Elektroninės patyčios</i> ☐ <i>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</i> 	
Ar yra žinoma, kad tai ne pirmas kartas?	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:**Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:****Veiksmų po įvykio, planas su:**

Asmeniu patyrusiu patyčias:	
Asmeniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Pranešimą pildė:

